

Nice Nice 50 Yıllara

24 Ekim 1966'da yapılan TÜBİTAK Bilim Kurulu Toplantısı'nın gündeminde lise öğrencilerinin ve halkın anlayabileceği dilde bir derginin çıkarılması vardı. Bilim Kurulu üyeleri derginin şekli, içeriği ve ismi konusunda fikirlerini söyledi. Bu toplantıdan tam bir yıl sonra, 1967 yılının Ekim ayında TÜBİTAK *Bilim ve Teknik* dergisinin ilk sayısı okuyucularıyla buluştu. Beş bin adet basılan ilk sayı kısa sürede tükendi ve 5000 adetlik ikinci baskı yapıldı.

TÜBİTAK'ın hedefleri doğrultusunda bir dergi çıkarılması ve bu dergi sayesinde bilimsel ve teknolojik gelişmelerin herkesin anlayacağı bir dille topluma aktarılması fikri aslında 1965'te o dönemin TÜBİTAK Genel Sekreteri Nimet Özdaş ve yakın çalışma arkadaşları tarafından oluşturulmuş. Derginin mimarları arasında Cahit Arf gibi önemli isimler de var.

Bilim ve Teknik dergisinin hikâyesi böyle başladı. O günlerdeki teknik yetersizliklere, dağıtım ve yeterli sayıda yazı temin edilememesi gibi sorunlara rağmen bu hikâye 50 yıldır aralıksız devam ediyor. Bu süreçte bu hikâyenin içinde olan, emek veren kişiler değişse de değişmeyen TÜBİTAK *Bilim ve Teknik* dergisinin hâlâ bilim iletişiminin en önemli araçlarından biri olarak her ay aynı heyecanla hazırlanıyor olması.

50. yıl sürprizlerinden biri olarak dergiyi hazırlayan heyecanlı ekibi ve süreci okuyucularımızla paylaşmak bizim için gerçekten önemli.

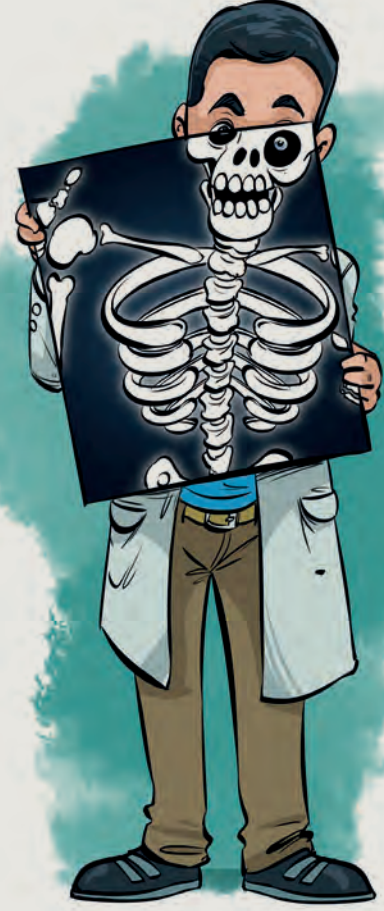
Derginin genel yayın yönetmeni, yayın yönetmeni, yazarları ve editörleri, redaktörleri, sayfa ve grafik tasarımcılarının oluşturduğu çekirdek ekibine ek olarak dergiye dışarıdan köşe ve yazı hazırlayan yazarlar ve yayın kurulu üyelerimiz de bu yazımızda sizlerle buluşacak. Derginin bilime merak duymalarını sağladığını, meslek seçimlerinde, kariyerlerine yön vermelerinde rol oynadığını belirten çok önemli isimlerin de *Bilim ve Teknik* hakkındaki görüşlerini sizler için öğrendik.

Yayın Danışma Kurulumuzun Büyük Desteği

Hazırladığımız sayı henüz matbaadan bize ulaşmadan biz kendimizi bir sonraki sayının içerik toplantısında buluyoruz. Bu içerik toplantısında yazarlar yazmayı planladıkları konuları genel yayın yönetmeni Duran Akca, yayın yönetmeni Özlem Kılıç Ekici ve diğer dergi çalışanları ile paylaşıyor. Yayın yönetmeninin hazırladığı yayın planının son ana kadar farklı nedenlerle değişikliğe uğraması muhtemel. Önemli bir bilimsel gelişme ya da Aziz Sancar'ın Nobel Ödül'ü alması gibi mutluluk ve gurur verici bir haber yayın planının değişmesinde önemli rol oynuyor.

Yazı ve araştırma ekibi önemli bilimsel haberler veren güvenilir web sitelerini, dünya çapında önemli popüler bilim dergilerini internet üzerinden takip ediyor. Yazarlar kendi ilgi ve uzmanlık alanlarına göre ve gündemdeki önemli bilimsel gelişmeleri göz önünde bulundurarak konu seçiyor. Konuların okuyucularımızda ilgi uyandırıcı ve bilgilendirici olması, bilimsel gerçekler içermesi bizim için en önemli ölçütler.

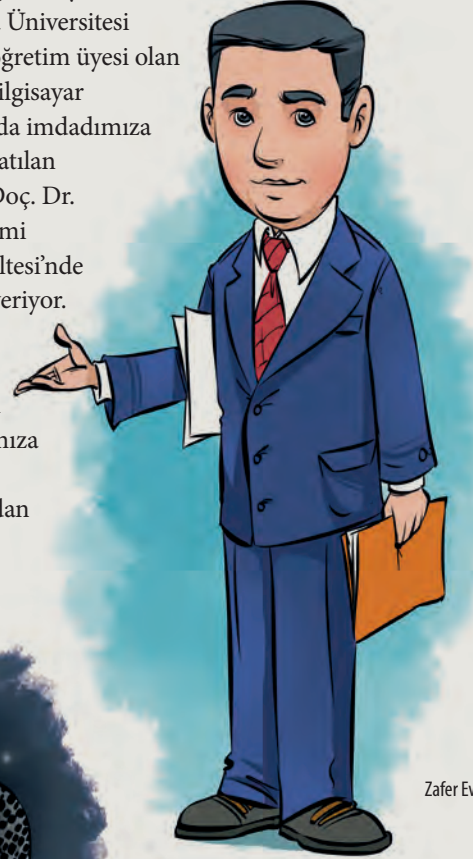
Her ayın ilk haftasında yaptığımız yayın danışma kurulu toplantısında, farklı üniversitelerin farklı bölümlerinde öğretim üyesi olan yayın danışma kurulu üyeleriyle öncelikle bir önceki sayının değerlendirmesi yapılıyor, eleştiriler ve görüşler alınıyor. Ardından üzerinde çalıştığımız sayıda yer alacak yazılar hakkında yayın danışma kurulu üyelerimiz bilgilendiriliyor, fikirleri, önerileri alınıyor, eleştirileri değerlendiriliyor. Toplantıdan sonra derginin hazırlanış aşamasında da sayfa tasarımları tamamlanan yazıları yayın danışma kurulu üyelerimizle paylaşıyoruz. Derginin matbaaya gideceği ana kadar bizden katkılarını esirgemeyen yayın danışma kurulu üyelerimizden Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Bilimleri öğretim üyesi Prof. Dr. Zafer Evis aynı zamanda TÜBİTAK Araştırma Destek Programları Başkan Vekili olarak görev yapıyor. Prof. Dr. Gökhan Özyiğit Hacettepe Üniversitesi Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalı Başkanı.

Ali Sinan Sertöz

Matematik de, matematik öğretmenleri de pek çok öğrencinin korkulu rüyasıdır. Aslında böyle öğrencilerin en büyük şansı Prof. Dr. Ali Sinan Sertöz'le tanışmak olurdu. Bilkent Üniversitesi Matematik Bölümü öğretim üyesi olan Sinan hocamız yayın danışma kurulu üyesi olarak dergimize yaptığı katkılarının yanı sıra her ay *Bilim ve Teknik* için hazırladığı yazılarda bizi geçmişteki önemli matematikçilerle, bilim insanları ile tanıştırtıyor ve onların hayatlarına dahil ediyor.

Sıkı bir *Bilim ve Teknik* takipçisi iseniz yayın danışma kurulumuzun başka bir üyesi olan Y. Doç.Dr. Emre Sermutlu'yu dergimizin İğne Deliği köşesindeki bilim kurgu hikâyelerinden hemen hatırlayacaksınız. Çankaya Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi olan Emre hocamız fizik, matematik, bilgisayar ve teknoloji konularındaki yazılarda imdadımıza yetişiyor. Mayıs 2016'da aramıza katılan yayın danışma kurulu üyemiz Y. Doç. Dr. Şule Atahan Evrenk TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde temel kimya ve biyofizik dersleri veriyor. Araştırmalarına hesaplamalı kimya, malzeme ve bilgisayar bilimlerinin kesiştiği çok disiplinli bir alanda devam eden Şule hocamıza özellikle bu alanlardaki yazılarla ilgili katkıları için bir kez de buradan teşekkür ederiz.

Zafer Evis

Eski bir yayın danışma kurulu üyemiz “işini bu kadar çok severek yapan, bu kadar iyi insanın bir arada olması dergi için büyük bir şans” demişti.

Her ay çıkarılan bir dergiyi hazırlarken hep aynı hevesi taşımamızda sadece işini seven değil, birbirini çok iyi anlayabilen bir ekip olmamızın da katkısı büyük olsa gerek.

Tıp ve sağlık alanlarında hazırladığımız ya da dışarıdan gelen yazılar konusunda kendisine sık sık başvurduğumuz Gökhan hocamız dergiye yaptığı katkılarının yanı sıra 2014-2016 yılları arasında yapılan *Bilim ve Teknik* Bilim Söyleşileri'nde de Türkiye'nin pek çok yerinde bizi yalnız bırakmadı ve binlerce öğrenciye ulaştı.

Şule Atahan Evrenk

Her Ay Aynı Heyecan

Yıllardır dergi kadrosunda olan genel yayın yönetmenimiz Duran Akca derginin hazırlanışında, teknik aşamalardan yazı yazmaya ve yazıların kontrolüne kadar her basamakta görev yapmış. 1987 yılında Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü'nü bitiren genel yayın yönetmenimiz dergide iletişim alanında eğitim almış tek kişi. TÜBİTAK popüler bilim yayınları *Bilim ve Teknik* dergisiyle başladı. Sonra 1993 yılında Popüler Bilim Kitapları, 1998'de *Bilim Çocuk* dergisi, 2007'de *Meraklı Minik* dergisi, 2014'te *Bilim Genç* yayımlanmaya başladı. Üçü basılı biri e-dergi (*Bilim Genç*) olmak üzere dört popüler bilim dergisinin genel yayın yönetmenliğini yürüten Duran Akca hem deneyimi hem de iletişimci gözüyle yaptığı önerilerle yazarlara da yazılara da önemli katkı sağlıyor.

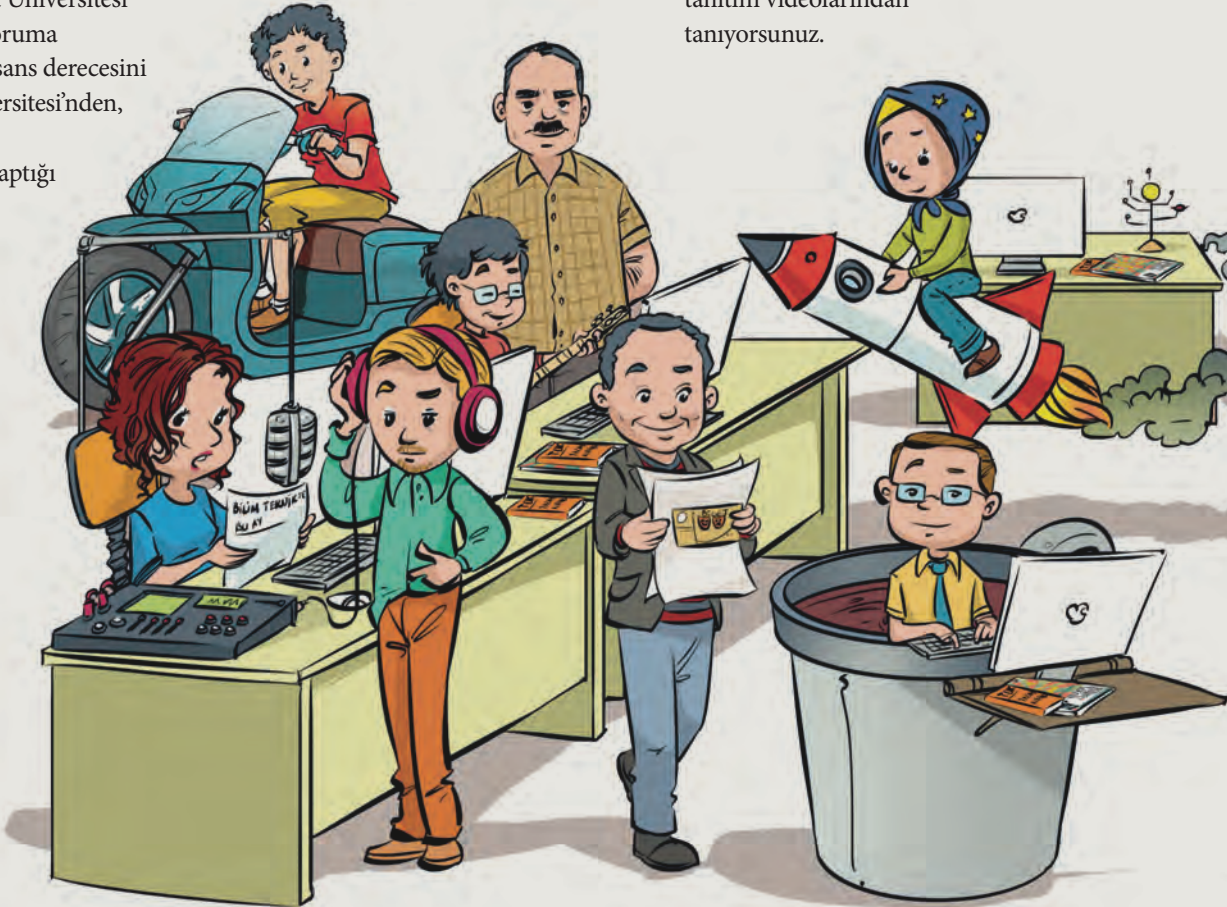
Her ayın başından derginin çıktığı ana kadar yayın kurulu, yazarlar, editörler, redaktörler, grafik tasarımdan sorumlu kişilerle tüm koordinasyonu sağlayan yayın yönetmenimiz Özlem Kılıç Ekici lisans derecesini Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü'nden, yüksek lisans derecesini Virginia Teknoloji Üniversitesi'nden, doktora derecesini de bitki patolojisi üzerine yaptığı çalışmalarla Nebraska Üniversitesi'nden almış.

Dışarıdan gelen tüm yazıların ön değerlendirmesini yaparak ilgili editörlere ileten Özlem'in en büyük vaktini de okuyuculardan gelen e-postaları hiç atlamadan büyük bir titizlikle yanıtlaması alıyor. Ayrıca içerik ve yayın kurulu toplantılarının koordinasyonu da Özlem'in sorumlulukları arasında. Dergi çıkar çıkmaz yani her ayın 1'inde ya da 2'sinde yaptığı ilk iş ise içerik toplantısının organizasyonu.

İçerik toplantısından sonra dergi yazarları yazacakları konuyu araştırmaya başlıyor. Hazırlanan sayı için bir bilim insanı ile röportaj yapılacaksa Özlem Ak röportaj yapılacak kişi ile ilgili çalışmalara başlıyor. Özlem lisans eğitimini Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Bölümü'nde, yüksek lisans ve doktora eğitimini ODTÜ Biyoteknoloji Bölümü'nde tamamladı. Röportaj yaptığı bilim insanının hayat hikâyesini yazılarına özellikle aktarıyor, bu hikâyelerin gençlere ilham olacağını ve bilim insanı olma yolunda tercih kullanmalarında yönlendirici olacağını düşünüyor.

Genellikle yazılarında tıp ve sağlık alanındaki gelişmeleri ele alıyor. Yaşam bilimleri ile ilgili yazıların editörlüğünü de yapan Özlem, pek çok konuda az bilinen ya da hiç bilinmeyen gerçeklerin yer aldığı "Ayrıntılar" köşesini hazırlıyor.

"Nasıl İkna Oluyoruz", "Affedersiniz, Yüzünüz Hiç Tanıdık Değil", "Kıpır Kıpır"... Bu ilginç yazıların yazarı Pınar Dünder lisans ve yüksek lisans eğitimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nde tamamladı. Mühendis olsa da yazılarından da anlaşılacağı üzere ilgisi daha çok sosyal ve psikolojik konulara yönelik. Yer bilimleri ve sosyal bilimler alanındaki yazıların editörlüğünü de yapan Pınar aynı zamanda Hacettepe Üniversitesi, İletişim Bilimleri Bölümü'nde doktorasına devam ediyor. Öğrencilik yıllarında tiyatro ile ilgilenen Pınar'ın özel ilgi alanlarından biri de seslendirme. Sizler Pınar'ın sesini her ay hazırlanan ve derginin sosyal medya hesaplarında yayımladığımız dergi tanıtım videolarından tanıyor sunuz.

Bu videoların yaratıcısı dergimizin video-animasyon ve web sorumlusu Selim Özden. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlayan Selim Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Teknolojisi'nde yüksek lisans yapıyor. TÜBİTAK'ta yedi web sitesinden sorumlu olsa da kendisinin asıl ilgi ve deneyim alanı artırılmış sanal gerçeklik teknolojileri. TÜBİTAK'ta ders kitabı çizimlerinden animasyon hazırlamaya, web sitesi hazırlamaktan mobil uygulama geliştirmeye, kamu spotu ve reklam filmi hazırlamaktan fotoğrafçılığa kadar pek çok görev yapan Selim'in en büyük isteği dergide yazmak. Zaman darlığı nedeniyle henüz bu isteğini gerçekleştirmedi. Ama biz kendisine buradan da seslenelim: Selim yazı bekliyoruz.

Derginin bir diğer yazarı Mahir Ocak'ın kuantum mekaniği, istatistiksel mekanik ve görelilik kuramı yazılarında en çok ele aldığı konular.

Arkadaşımız Bilkent Üniversitesi Kimya Bölümü'nden mezun olduktan sonra yüksek lisansını ve doktorasını Chicago Üniversitesi'nde kuramsal kimya üzerine yapmış. Meraklı bir bilim insanının bakışlarına sahip olan Mahir aynı zamanda "Merak Ettikleriniz" köşesini de Tuba Sarıgül arkadaşımızla beraber hazırlıyor. Tuba da Mahir gibi ekibimizin kimya konusundaki diğer uzmanı. Kendisi yaptığı araştırmalar sonucunda bulduğu ilginç görselleri ve bu görseller hakkındaki ilginç bilgileri her ay "Ayın Fotosu" köşesinde okuyucularımızla paylaşıyor.

Biz ona "hem söyler, hem yazar" diyoruz. Yazarlığının yanı sıra uzun yıllardır Türk Halk Müziği ile ses icracısı olarak yakından ilgilenen İlay Çelik Sezer lisans eğitimini ODTÜ Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini de aynı üniversitenin Biyoteknoloji Bölümü'nde tamamlamış.

Şu sıra ODTÜ Jeodezi ve Coğrafi Bilgi Teknolojileri Bölümü'nde doktorasına devam eden İlay yazılarında genellikle yaşam bilimleri ve çevre konularını işliyor, yaşam bilimleri konularındaki yazıların editörlüğünü yapıyor, yeni yayımlanan popüler bilim kitaplarının tanıtıldığı "Yayın Dünyası" köşesini de hazırlıyor.

Türkiye'nin kıyı şeridindeki sualtı canlılarını, batıkları, jeolojik yapıları gözlemleyen ve görüntüleyen Bülent Gözcelioğlu *Bilim ve Teknik* dergisinin görselliği ile zengin "Türkiye Doğası" köşesinin yazarı. Köşesinin fauna ve flora bölümlerinde ülkemizdeki ilginç bitki ve hayvan türlerinin özelliklerini anlatan ve bunları ilgi çekici görselleriyle tamamlayan Bülent, aynı zamanda elektronik olarak yayımlanan TÜBİTAK *Bilim Genç* dergisinin yayın yönetmenliği görevini de yürütüyor.

Yazılar Bitti, Şimdi Sıra...

Tamamlanmış yazıların bir sonraki aşaması redaksiyon. Redaktörlerimiz tüm yazıları yazım kuralları ve yazı dilinin anlaşılabilirliği açısından kontrol ediyor. Bu, dergiye girecek her yazının tek tek, büyük bir özen ve dikkatle okunması anlamını taşıyor. Büyük sabır gerektiren bu işin üstesinden lisans eğitimini ODTÜ Sosyoloji Bölümü'nde almış redaktörümüz Sevil Kıvan geliyor. Sevil'e gönderilen her yazı yazarlar için heyecanlı bir bekleyişin başlangıcı oluyor aslında. Yazılarımızda ne tür hatalar yaptığımızı görmeyi merakla bekliyoruz. Sevil'den gelen e-postayı görür görmez açmak ve düzeltmelere şöyle bir göz atmak ("acaba çok kırmızı işaret var mı") ilk işimiz oluyor. Redaksiyon aşamasında yardımımıza koşan bir diğer redaktörümüz Mehmet Sığırcı. Kendisi asıl bir süre önce yayımlanmaya başlayan TÜBİTAK *Bilim Genç* isimli e-derginin redaktörlüğünü yapıyor. Aynı zamanda *Bilim ve Teknik* ekibinden de desteğini esirgemiyor. Kelimelere olan yoğun ilgisi kendisini üniversitede Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde okumaya teşvik etmiş. Yayıncılığın redaksiyon aşamasında çalışmaktan çok mutlu olduğunu söyleyen Mehmet aynı zamanda sıkı bir film ve tiyatro oyunu takipçisi. Redaktörler ve yazarlar arasındaki yoğun diyalogun başladığı redaksiyon aşamasında düzeltmeler inceleniyor, üzerinde konuşulması gereken noktalar varsa redaktörlerimizle fikir alışverişi yapılıyor, değişiklikler yazar tarafından onaylanıyor. Yazılar son haline kavuştuğunda artık okuyucunun gözüne hitap edecek ve okuyucuya "oku beni" dedirtecek aşamaya, yani sayfa tasarımını bitirme aşamasına geliniyor.

Sıra Sanatçılarda

Yazılarımız için üye olduğumuz sitelerden uygun görseller bulmanın yanı sıra çizer arkadaşlarımızdan yardım alıyoruz

ve bu arkadaşlarımız gerçekten yaratıcılıklarını konuşturarak çizimlerini kısa sürede ilgili yazara ulaştırıyor. Bu arada yazılara ve köşelere çizimleriyle renk katan çizerimiz Erhan Balıkcı. Çizim yapmaya ne zaman başladığını hatırlamıyor Erhan. Kâğıda içini yazarak değil çizerek dökenlerden. Üniversite yıllarından başlayarak çeşitli reklam ajanslarında, yayınevlerinde çalışan Erhan çocukluktan beri hayranlık duyduğu kurumda çalışma şansını yakaladığını belirtiyor. Erhan'dan ve dış çizerlerden gelen çizimler son haline yazar ve çizer arasındaki fikir alışverişleri sonrasında geliyor.

Ardından yazılar ve görseller sayfaların ön tasarımını yapan Sadi Atılğan'a geliyor. Yazıların sayfaya alınmasından matbaada basımın başlatılmasına kadar sürecek macera Sadi'nin kontrolünde yürüyor. Sayfaya alınan yazılar tasarımı yapılmak üzere Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Ana Sanat Dalı mezunu olan ve bir reklam ajansının sanat yönetmenliğinin ardından dergimizde 22 yıldır bu işi aynı titizlikle yapan tasarımcımız Ödül Evren Töngür'e iletiliyor. Görseller ya da çizimler sayfaya bir bütünlük içinde yerleştirildikten sonra yazılar ilgili yazarlara gönderilerek hem tasarım konusundaki fikirleri alınıyor hem de yazıların son kontrolleri yapılıyor. Derginin hiçbir bölümünde hiçbir hata olmaması için bu "son kontrollerin" ardından aslında defalarca başka son kontroller ve düzeltmeler de yapılıyor. Bu süreçte redaktörümüz Sevil'in, tasarımcılarımız Ödül'ün ve Sadi'nin masalarının yanında küçük kuyruklar oluşuyor. Düzeltmelerden sonra Sadi ve Ödül yazıları son kontrol için genel yayın yönetmeni Duran Akca'ya, yayın yönetmeni Özlem Kılıç Ekici'ye, Özlem Ak'a ve ilgili editöre gönderiyor. Özlem Ak tüm yazıların son hallerini kontrol etmekle görevli aslında bir nevi "son ütücü". Bundan sonra baskıya hazır hale gelmiş her yazı yayın danışma kurulu üyelerine gönderiliyor.

Haydi Matbaaya !

Altı formadan oluşan dergimizde her forma 16 sayfadan oluşuyor. Formalar sondan, yani 6. formadan başlayarak matbaaya gönderiliyor. Matbaaya basım onayı verme esnasında Özlem Kılıç Ekici ve Sadi arasında düzeltmelerin yapıldığı yazıların çıktılarının havada uçtuğunu görmek mümkün.

Matbaa aşamasına gelindiğinde, yani bizlerin bir nebze de olsa rahat nefes aldığı sırada, matbaa çalışanlarının özveriyle çalışması başlıyor. Dergimiz basılıyor, kamyonlara yükleniyor ve dağıtım şirketi aracılığıyla kitabevlerine, gazete bayilerine, marketlere, kargo firması aracılığıyla da abonelerimize gönderiliyor. Masalarımızda yeni sayıyı gördüğümüzde "işte bu sayı çok iyi oldu" dediğimiz de oluyor, gözümüzden kaçan küçük hataları fark edip hayıflandığımız da. Ama hiçbir şey 50 yıllık bir derginin ekibinde olmanın gururunu ve her sayıda daha iyisini yapma heyecanımızı değiştirmiyor. Bu arada bu kadar yoğun ve telaş içinde geçen günlerde yazı ve görsellerin telif haklarının alınması sözleşmelerinin hazırlanması, matbaa ödemelerinin takibi gibi tüm evrak işlerimizi eksiksiz tamamlayan, işimizi kolaylaştıran her daim güler yüzlü, idari hizmetlerden sorumlu Mehmet Akif Şenyıl'a teşekkür ediyoruz.

Dergilerimizin mali süreçlerini yürüten Kemal Tan ve ekibine, satış dağıtım işlerini yürüten Akın Topçu, Özbek Ayrım, Seyit Samur, Ali Üstün, Mikail Yazar, İmran Yakın ve bu ekibe destekte bulunan tüm arkadaşlarımıza da buradan teşekkür ediyoruz.

Geçmişte *Bilim ve Teknik* Nasıl Hazırlanıyordu?

1975 yılının Mayıs ayında dergimizin 90. sayısında yayımlanan ve derginin o zamanki editörü Nüvit Osmay tarafından kaleme alınan “*Bilim ve Teknik Nasıl Çıkar? Derginin Oluşum Hikâyesi*” başlıklı yazıya göz attığımızda derginin o zamanki teknik yetersizliklere rağmen nasıl titiz hazırlandığına şahit oluyoruz. Gelişen teknoloji ve imkânlar sayesinde bizlerin ne kadar şanslı olduğumuzun da farkındayız. Şekil, yazı sayısı gibi özellikler açısından biraz farklılık gösterse de o zaman da bugün olduğu gibi yazıların herkesin anlayabileceği bir dilde yazılmış olması, bilim, bilim insanları ve toplum arasında bir

köprü olmanın birinci amaç olduğunu görüyoruz. 1975 yılında yayımlanan dergimizde 12-16 yazı bulunuyordu. Kapak resmi ya da resimleri ise her zaman dergideki ilk makaleye aitti. Süreç o zaman biraz daha zor ve yavaş da olsa temeli bugünküne hayli benzer.

İşte o dönemki dergi hazırlama aşamaları: Dışarıdan gelen ya da dergi ekibi tarafından hazırlanan çeviri ve telif yazıların editör tarafından incelenip yazıya uygun görseller seçilmesi, sayfaların düzenini, resimlerin, çizelgelerin, başlıkların yerlerini gösteren “mizampaj” ile matbaaya verilmesi.

Derginin matbaada ilk uğradığı yer dizgi servisi. Yazı başlıklarının dizilmesinin ardından, foto-mekanik servisi, rötuş servisi, montaj servisi, kalıp servisi, baskı servisi, mücellthane yani derginin tabakalar halinde basılan sayfalarının kırım makinesinde katlanarak dergi haline getirildiği servis ve katlanan sayfalara dikiş makinesinde kapağın dikilmesiyle ulaşılan nokta: Mutlu son: Okuyucuyla buluşma.

Prof. Dr. Üstün Aydınöz,

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
Radyoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Ay'da yürüyen astronotlardan ikisiyle (Apollo 15'in Ay modülü pilotu Jim Irwin ve Apollo 16'nın komutanı John Young) ve Dünya'nın çevresindeki radyasyon kuşaklarının kâşifi James Van Allen ile ABD'de yaptığım söyleşiler *Bilim ve Teknik* dergisinde 1980'lerin sonlarında ve 1990'ların başlarında yayımlandı. Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi NASA'nın Florida'daki Kennedy Uzay Merkezi'nde uzay mekiği *Endeavour*'un Eylül 1992'deki fırlatılışını da *Bilim ve Teknik* için izledim. Bu fırlatılış hayatımın en seyirlik olayları arasındaydı. Uzay merkezinin başka türlü görmemin mümkün olmadığı yerlerine basın mensubu olarak ulaşabildim. Ay'a inen astronotlardan John Young NASA'nın Texas'taki Johnson Uzay Merkezi'ndeki söyleşimiz sırasında bana uzaydan Türkiye'nin güzel fotoğraflarını çektiklerini anlattı. Bunun üzerine astronotlar tarafından uzaydan çekilmiş Türkiye fotoğraflarının peşine düştüm ve bu çalışmalarımı Astronotların Gözüyle Uzaydan Türkiye başlıklı, hem Türkçe hem İngilizce basılan bir kitapta topladım. *Bilim ve Teknik* okumak da, onun için yazmak da benim için hep ufuk genişletici ve ilham verici oldu. Dahası hayallerimin bir kısmını *Bilim ve Teknik* sayesinde gerçekleştirmiş oldum.

Prof. Dr. Ali Sinan Sertöz,

Bilkent Üniversitesi,
Matematik Bölümü Öğretim Üyesi,
Bilim ve Teknik Dergisi
Yayın Danışma Kurulu Üyesi

Darüşşafaka Lisesi'nden mezun olduktan sonra Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde matematik lisansı ve Kanada'nın British Columbia Üniversitesi'nde de matematik doktorası yaptım. Bir süre TÜBİTAK'ın Gebze'deki Temel Bilimler Araştırma Merkezinde Cahit Arf ile çalıştıktan sonra 1988 yılında Bilkent Üniversitesi'ne katıldım. Akademik çalışmalarımı cebirsel geometri dalında sürdürüyorum.

Bilimin yapılması ve topluma tanıtılması konularının iç içe olduğu inancındayım. *Bilim ve Teknik* dergisinin birinci sayısını Kavaklıdere'de bir gazetecide görüp aldığımı "dün" gibi hatırlıyorum. Yıllarca her sayısını biriktirip ciltlettim. Derginin boyutu değişince dergiye küsenler arasında katıldım! İlk kez 1972 yılında bir lise öğrencisi olarak kapısından girdiğim TÜBİTAK'ta şimdi dergi çalışanlarının daveti ve hoşgörüsüyle Yayın Danışma Kurulu üyesi olarak bulunuyorum. Dergiyi hazırlayan ekibin profesyonelliği ve iş görme heyecanı ayda bir yaptığımız toplantılarda bana da bulaşıyor. Hatta bu sayede üniversitedeki işlerimi eskisinden daha büyük bir zevk ve istekle yapmaya başladım.

Prof. Dr. Tezer Kutluk,

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk Onkoloji Bilim Dalı Öğretim Üyesi,
Uluslararası Kanser Kontrol Örgütü Başkanı

Bu yıl derginin 50. yılı, dile kolay! Yaklaşık 45 yıldan beri de ben biliyor ve izliyorum. Lise çağında, internetin olmadığı, yabancı kaynaklara erişimin sınırlı olduğu yıllarda heyecanla bekledik ben ve arkadaşlarım *Bilim ve Teknik*'in yeni sayısını. Sadece okumakla da kalmayıp kendi aramızda yazılar hakkında konuşur, birbirimizi bilgilendirirdik. Sonrasında Hacettepe Tıp Fakültesi yıllarında da bu sürdü gitti.

Halen de sürüyor. Kanımca, benim gibi birçok insan için özellikle eğitim yıllarında, bilgilendirmenin ötesinde önemli bir yol oynadı. Bilimi sevmek, tutku, çalışkanlık, merak, odaklanma, sorumluluk, örnek alma gibi bir çok alanda *Bilim ve Teknik* dergisinin bize kattığı değerleri önemsiyorum. Doğrusu sonraki yıllarda bahsettiğim bu değerler aile ve okul alt yapısının üzerine, kişisel gelişimimde önemli bir rol oynadı. Çocuklarımın da eğitim yıllarında *Bilim ve Teknik* dergisini alır, birlikte incelerdik. Bunca şey öğrendiğim TÜBİTAK *Bilim ve Teknik*'in 2015 yılında dünyanın en önde gelen kanser derneği olan Uluslararası Kanser Kontrol Örgütü'nün (*Union for International Cancer Control*) başkanı seçilmem üzerine benimle röportaj yapma isteğinin bana yaşattığı gururu ve mutluluğu anlatamam.

Prof. Dr. Işıl Kurnaz,

Gebze Teknik Üniversitesi,
Moleküler Biyoloji ve Genetik Öğretim Üyesi,
TÜBİTAK Bilim Genç
Yayın Danışma Kurulu Üyesi

Seni bilime yönelten şeylerin en başında ne gelir dersenez, babamın yıllar içinde biriktirdiği ve meşhur mavi ciltlerle ciltleterek kütüphanemizin raflarında yerini alan *Bilim Teknik*'ler diyebilirim. Ortaokuldan başlayarak ama özellikle de biraz daha araştırmaya yöneldiğim lise yıllarından itibaren *Bilim ve Teknik*'lerin eski sayılarını okuyarak, yenilerini dört gözle bekleyerek ve en önemlisi dergilerin son

sayfasındaki zekâ sorularını çözerek geçti hafta sonlarım... İngilizce takip ettiğim bir kaynak da *Reader's Digest* idi ama *Bilim ve Teknik* haliyle açık ara önde idi. İnternette bilgiye ulaşma lüksümüzün olmadığı o yıllarda *Bilim ve Teknik* Fen ve Anadolu Liselerinde okuyan benim gibi gençler için çok değişik konulardaki güncel gelişmeleri takip edebildiğimiz, neredeyse kutsal bir kitap gibiydi. Yaptığımız okul projelerinde ise inanılmaz bir kaynak görevi görerek araştırma ve bilgiye erişim kültürünü oturtması da cabasıydı tabii... *Bilim ve Teknik*'i 50 yıldır sürdürdükleri bu üstün ve kaliteli hizmetlerinden ötürü kutluyor ve şimdi aynı hizmeti *Meraklı Minik, Bilim Çocuk ve Bilim Genç* dergileri ile her yaşta çocuğa ve gence ulaştırmaya devam ettikleri için de tüm ekibe gönülden teşekkür ediyorum.

Refik Toksöz,

ODTÜ Emekli Öğretim Üyesi

Bilim ve Teknik dergisini lise öğrencisi olduğum 1966 yılından beri okuyorum. Kişiliğimin gelişmesinde derginizin önemli payı var. İnaniyorum ki pek çok genç aynı şeyi söyleyecektir. Türkiye'de toplum içinde bilim alanındaki farkındalığın artmasında önemli rolünüz olduğunu düşünüyorum. Nice 50 yıllara.

Hepinize başarılar diliyorum.

Serdar Kılıç,

Doğa Bilimci

Tabiat çocukluğumda benim için bir yapboz tahtası gibiydi. Bir çok şeyi hem içimden geldiğince deneyerek ve yaşayarak öğreniyordum hem de eğlenmenin doruğunda yaşıyordum. Yaşlanıp olgunlaştıkça tabiatı bir menzile ulaşmak gibi görmeye başladım ama içimdeki çocuk hep canlı kaldı ve bu da tabiatın bana kazandırdıklarıyla oldu. Dedem çok olgun bir insandı ama içindeki çocuksu heyecanı hep bir yerde gizli dururdu, onu gördükçe yaşama

sevencim artardı. Tabiatla meşgul olduğum her işte el becerimi, akıl ve fikir kabiliyetimi geliştirebildiğimi hissettim. Elime bir bıçak aldığımda hayal gücümün işlediğini ve bunu yaparken de âdeta başka bir âleme geçebildiğimi hissediyordum. Bütün bu deneyimlerimi oğlum Tibet'le ve ayartıp yanımıza aldığımız arkadaşlarıyla paylaşmaya çalışıyor, onları her fırsatta tabiatla buluşturuyorum. Oğlumun duyularının tabiatla en üst seviyede çalıştığını hissediyordum. Ormanda bir keşif yürüyüşünde gördüğü bir çok olağanüstü olay karşısında hayranlık duygusuyla etrafı gözlemlerken aslında kendi iç dünyasındaki duygularıyla yüzleşiyor. Bana sorduğu her soruyu dikkatle dinleyip neden sorduğunu anlamaya çalışıyor ve özenle cevap vermeye çalışıyorum. İşin özünde önce bilmeden,

farkında olmadan, sorgulamadan oyunlar oynayarak ve yaşayarak öğreniyoruz sonra bir de bakıyoruz ki yaşadıklarımızın her birinde bir bilimsel gerçek var, hepsinin birbirine bağlı güzel bir açıklaması var. Şükürler olsun ki bunları araştıran insanlığa, tabiatla ve üzerinde yaşayan diğer canlılara faydalı çalışmalar yapan insanlar var ve onların önemli buluşlarını ve keşiflerini önümüze getiren birileri var. İlkokul çağlarında bir ağaç evi yaparken yaşadığım o güzel duyguları ve o günlerde öğrendiklerimin karşılığının fizik, kimya, matematik, biyoloji gibi bilimsel alanlarda formüllerinin olduğunu öğrenmek özgüven duyguma tavan yaptırmıştı. Bütün bunlara ilgim olduğunu gören sevgili babama benimle *Bilim ve Teknik* dergisini ilk buluşturduğum gün için teşekkür ederim...

Emrehan Halıcı,

Elektronik Mühendisi, *Bilim ve Teknik*,
"Zekâ Oyunları" Köşe Yazarı

Bilim ve Teknik dergisi benim hayatımda önemli bir yer tutmakla kalmıyor, hayatımın neredeyse önemli bir bölümünü oluşturuyor. 40 yıldır her gün yaklaşık 2 saatimi zekâ sorularına ayırmamın başlangıcı ve devamı *Bilim ve Teknik* dergisi nedeniyle. Konya Maarif Koleji'nde öğrenciyken 70'li yılların başında tanıştım dergimizle ve bir daha hiç ayrılmadım. Kişisel bilgisayarların, internetin olmadığı o zamanlarda bilime, teknolojiye olan açlığımızı gideren en güvenilir kaynak, merak ettiğimiz sorulara cevap veren sadık bir arkadaşı *Bilim ve Teknik*. Üniversite sınavlarında Orta Doğu Teknik

Üniversitesi Elektrik Mühendisliği'ni kazanmam, dergimizin düşünme ve problem çözme becerilerime sağladığı katkı sayesinde. ODTÜ için Ankara'ya geldiğimde *Bilim ve Teknik* dergisine gittim, yabancı dergilerden çevrilen zekâ sorularının yanı sıra Türkiye kaynaklı soruların neden olmadığını sordum. Beni editör, rahmetli Nüvit Osmay'a çıkardılar. Nüvit Bey'e hazırladığım soruları sundum. Bir süre sonra beni çağırdı ve gururla sürdürdüğüm *Bilim ve Teknik* maceram başladı. Satranç (1978-1979), rahmetli Selçuk Alsan'la birlikte Düşünme Kutusu (1981-1983), Zekâsayar (1984-1993) ve Bilgisayar Kulübü (1985-1993) köşelerini hazırladım. 2001 yılından beri de "Zekâ Oyunları" köşesini hazırlıyorum. Gelecek yıl *Bilim ve Teknik* dergisindeki 40. yılım olacak. Kırk yıldır hem bir okur hem de bir yazar olarak bana kucak açan sevgili *Bilim ve Teknik*'e nice 50 yıllar diliyorum.

Şule Atahan Evrenk,

TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi,
Bilim ve Teknik Yayın ve Danışma
Kurulu Üyesi

Bilim ve Teknik Dergisi Yayın Danışma Kurulu'nda Mayıs 2016'dan beri görev alıyorum. Türkiye'de popüler bilim alanında gerçek bir klasik kimliğine

ulaşmış *Bilim ve Teknik* dergisine katkıda bulunmaktan onur duyuyorum. Bilimin gençlere sevdirmesi için yurdumuzdaki en önemli kaynaklardan biri *Bilim ve Teknik* dergisi. *Bilim ve Teknik* zengin içeriği ile yediden yetmişe hitap ediyor, ilkokula giden çocuklarım bile ilgilerini çeken yazılar buluyor. Biz *Bilim ve Teknik* dergisi ile büyüdük (babam Saffet Atahan'a özel teşekkürler). "Nesiller büyüten dergi" inşallah daha nice nesillerin ufkunu açmaya devam eder.

Levent Daşkiran,

Eczacı, Teknoloji yazarı,
Bilim ve Teknik "Ctrl Alt Del" Köşe Yazarı

Küçükken elime geçen her şeyi merakla okur, ansiklopedilerin bile okunup bitirilebilecek kitaplar olduğunu düşünürdüm. Televizyonun günde 4 saat yayın yaptığı, bilgiye erişimin neredeyse kütüphanelerle sınırlı olduğu zamanlardı. *Bilim ve Teknik* dergisiyle ilk kez böyle bir dönemde tanıştım. Sayfaları arasında gezinirken kimi zaman evrenin sınırlarında kaybolarak hayaller içinde yüzdüğüm, kimi zaman yaşadığım dünyanın sınırlarını şaşkınlıkla keşfettiğim bu dergi benim için büyük bir tutkuya dönüşmüştü. Misafirlikte ev sahibinden ekmek istediğinizde annenizin sizi ayıpladığı bir dönemde gittiğim her yerde "Sizde *Bilim ve Teknik* dergisi var mı?" diye sorduğumu, eski yeni demeden bulabildiğim tüm sayıları toplayıp sayfa sayfa okuduğumu hatırlıyorum. Bir dönem elimdeki sayıları üst üste dizdiğimde boyumu aşan bir derginin gün gelip yazarları arasına katılmanın benim için ne kadar değerli olduğunu tahmin edersiniz. Bugün içinde bulunduğumuz dev küresel bilgi ağına rağmen *Bilim ve Teknik* dergisinin kendine özgü yaklaşımıyla pek çok kişinin bilgiye olan açlığını giderdiğine, sorgulayan, merak eden, araştıran, üreten bir nesle ilham verdiğine inanıyorum. 50 yıllık yolculuğunun son 15 yılına eşlik etme fırsatı bulduğum, dünyadaki bilginin artmasına ve dünyanın bilgisinin kendi dilimizde paylaşılmasına katkıda bulunan *Bilim ve Teknik* dergisine daha nice 50 yıllar dilerim. Birlikte bu ülkenin geleceği için küçük de olsa bir fark yaratabiliyorsak, toplumu merak ve düşünceye sevk edebiliyorsak ne mutlu.

Prof. Dr. Gürkan Öztürk,

*İstanbul Medipol Üniversitesi,
Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi,
Bilim ve Teknik Eski Yazarı*

Bilim ve Teknik çocukluğum boyunca öğrenme merakımı hep yeni bilgilerle besleyen yegâne kaynağı. Kendimi bu dergiye o denli yakın hissediyordum ki tıp eğitiminin daha ilk yılında fiziki olarak kapısını çalıp çalışanları ile tanışma gereği duydum. Bu ziyaret sırasında aldığım teşvikle aslında *Bilim ve Teknik*'in bir okul olduğunu, devam eden zamanda kendimi dergi için çeviri yaparken ve dosyalar hazırlarken bulunca daha iyi anladım. Tüm lisans eğitimim boyunca *Bilim ve Teknik*'e içerik katkısı yapmak benim için akademik hayata hazırlanmada önemli bir uğraş oldu. Dergimizin bu misyonu bugün de sürdürdüğüne şahit oluyorum.

Nice 50 yıllara...

Prof. Dr. Gökhan Özyiğit,

*Hacettepe Üniversitesi,
Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalı Başkanı,
Bilim ve Teknik Dergisi Yayın Danışma Kurulu Üyesi*

Gençlere bilim konusunda rehberlik eden popüler bilim dergisi sayısı geçmişte de şimdi olduğu gibi çok azdı. *Bilim ve Teknik* dergisi ile ilk karşılaşmam lise yıllarımda Bursada girdiğim TÜBİTAK matematik yarışması sırasında olmuştu. Her ne kadar sorulara vermiş olduğum cevaplar halen çözülemese de, ben ülkemizin en önemli bilim dergisi sayesinde bilimin aydınlık yüzü ile tanışmıştım. *Bilim ve Teknik* dergisinin gücünün ve güvenilirliğinin kanımca en önemli nedeni, arkasında TÜBİTAK gibi ülkemizin en güzide kamu kurumunun yer almasıdır. Bugün yarım yüzyılı deviren bu derginin bir parçası olmak şahsım için gerçekten çok büyük bir onur kaynağıdır. Dergimizin yüzyıllar boyu bilimin ışığı ile gençlerimize rehberlik etmesi en büyük temennimdir.

Erdem Aytekin,

*ODTÜ Fizik Bölümü Mezunu,
Bilim ve Teknik "Gökyüzü" Köşesi Yazarı*

Çocukluğum, gençliğim boyunca uzay bilimlerine olan ilgimi besleyen, hiçbir gözlemde yanımdan ayırmadığım kılavuzum *Bilim ve Teknik* dergisine teşekkür ederim. Bilimi, astronomiyi ve gökyüzünü öğrendiğim, her ay merakla beklediğim *Bilim ve Teknik*'te şimdi "Gökyüzü" köşesini yazmak, her zaman okuduğum yazıların kalemi olmak benim için tarifini yapamadığım bir mutluluk. Bu hayalin gerçeğe dönüşme hikâyesinde emeği olan herkese teşekkür etmek isterim. *Bilim ve Teknik* ile büyüyen bir neslin temsilcisi olarak hep ilgi ve merakla okuduğum bu dergiye artık emek veriyor olmak en büyük mutluluğumdur.

Emre Sermutlu,

Çankaya Üniversitesi,
Bilgisayar Mühendisliği Öğretim Üyesi,
Bilim ve Teknik dergisi yayın danışma kurulu üyesi

Bilim ve Teknik dergisiyle 1970'li yıllarda daha ilkokuldayken tanışma şansını yakaladım. Herhalde bitmek bilmez sorularımdan bunalmış oldukları için annem ve babam bu dergiyi tutuşturdu elime. O yıllardaki en iyi arkadaşımı dergi. Dünyamı değiştirdi. Çok etkilediğim bazı yazıları hâlâ hatırlıyorum: Uzayda savaş, Japonların mermi treni, uzay mekiğinin ilk yolculuğu (o zamanlar uzay taksisi deniyordu), kara delikler, "Satranç" köşesi, Einstein, bilim kurgu...

Arşivi biraz karıştırdığımda o zamandan beri yalnız bilim ve teknolojinin değil, her şeyin değişip geliştiğini görüyorum, hatta dilin bile. Söz gelimi eski sayılarda "bilim insanı" yerine "bilgin" deniyor, "bilişim" yerine de "sibernetik". Hatta bir yazıda (Eylül, 1979) İngilizcedeki "science-fiction" terimini "bilim-kurgu" mu yoksa "hayal-bilim" ile mi karşılamalı, o tartışılıyor. Üniversite sınavında birinci sırada fizik bölümünü tercih etmemde *Bilim ve Teknik* dergisinin etkisi inkâr edilemez. Bir zamanlar merak ve heyecanla okuduğum dergiye şimdi katkıda bulunabilmek benim için büyük bir onur. O yıllardan beri dergide pek çok değişiklik oldu elbette, baskı kalitesinde ve görsellikte çağ atlandı, çeviri yazılar neredeyse yok denecek kadar azaldı, Türkiye'nin bilimsel alandaki başarıları, projeleri, önde gelen bilim insanları çok daha ağırlık kazandı. Ama derginin objektifliği, sansasyondan ve bilimsel magazinden uzak durması, hem temel bilimler hem teknoloji alanlarını, hatta zaman zaman sosyal bilimleri de içeren çok geniş konu yelpazesi ve yazıların teknik ve terminolojik dozunu, konuya meraklı olmak şartıyla, her okurun anlayacağı düzeyde tutması gibi temel ilkeler değişmedi.

Nice 50 yıllara *Bilim ve Teknik*...

Dergi ekibi 50 yıllık geçmişinde çok kez değişmiş olsa da TÜBİTAK *Bilim ve Teknik* dergisinin değişmeyen en önemli özelliklerinden biri okuyucuya hatasız bir sayı ulaştırmaya çalışmak.

Bu 50 yıllık süreçte yaptıkları katkılar ve hiçbir zaman esirgemedikleri destekler için de tüm TÜBİTAK birimlerine, bağlı olduğumuz başkan yardımcısı Prof. Dr. Erol Arcaklıoğlu'na ve kurum başkanı Prof. Dr. Ahmet Arif Ergin'e *Bilim ve Teknik* okuyucuları adına teşekkür ederiz.

Bilim ve Teknik dergisinin nice 50 yıllarda, nice nesillere bilimi sevdirmesi dileğiyle...

Derginin bittiği günün akşamı ofiste bizden geriye kalanlar...

Çizimler: Ersan Yağız

